

De ekster neemt sterk in aantal toe en is als broedvogel ook het stedelijk gebied binnen gedrongen. De VWG wil graag weten hoe de situatie in ons werkgebied is.

Guus van der Poel

Vogel van 't jaar 2002: De Ekster

De ekster zal de vogel van het jaar 2002 zijn. Die uitverkiezing houdt in dat we een jaar lang de uitverkorene in het centrum van de belangstelling willen plaatsen. Het eksterjaar zal worden ingeluid met een lezingavond in januari waarin de broedbiologie en de recente toename van de ekster aan de orde zullen komen. Op die avond zullen wij ook het startsein geven voor een inventariserend onderzoek naar het voorkomen van de ekster als broedvogel in het werkgebied van onze VWG. Deelname aan het onderzoek staat uiteraard open voor alle leden, maar net als in 1998 toen de huismus vogel van het jaar was, zullen we via oproepen in de pers ook niet-leden in de gelegenheid stellen aan het onderzoek deel te nemen. Een oriënterend onderzoek het afgelopen voorjaar in Weesp heeft duidelijk gemaakt dat het lokaliseren van eksternesten en het vaststellen of ze al dan niet bezet zijn heel goed mogelijk is voordat de bladeren aan de bomen verschijnen. Gezien het steeds weer oplopende debat naar aanleiding van de (slechte) reputatie van de ekster verwacht ik veel belangstelling en een deelname vergelijkbaar met die aan het onderzoek aan de huismus in 1998 (42 deelnemers). Met een dergelijk aantal deelnemers moet het mogelijk zijn een gedetailleerd beeld te krijgen van de verspreiding en de dichtheid van de ekster als broedvogel in Gooi- en Vechtstreek.

Zoals bekend verondersteld is de ekster de laatste 4-5 decennia aan een geweldige opmars begonnen. Was hij voor de Tweede Wereldoorlog een schaarse broedvogel in het westen van het land en kwam hij alleen in behoorlijke aantallen voor op de hogere zandgronden, tegenwoordig is hij een talrijke vogel in alle delen van het land. Deze opmars lijkt nog steeds niet tot staan te zijn gekomen. Bij fuut, meerkoet, zwarte kraai en gaai is geconstateerd dat het veranderde en intensievere gebruik dat wij mensen van de ruimte zijn gaan maken, gepaard is gegaan met een gedragsverandering bij deze soorten en een belangrijke belemmering heeft weggenomen om zich in de nabijheid van mensen te vestigen. Tegelijk met de sterk toegenomen recreatiedruk op het water en in de droge natuur, de sterke uitbreiding van het bebouwde areaal, het intensievere gebruik van de landbouwgronden en de sterk toegenomen mobiliteit in de laatste 40 à 50 jaar, hebben genoemde vogels namelijk hun oorspronkelijke schuwheid afgelegd. Zeker de jongeren onder ons kunnen zich nauwelijks voorstellen dat je in de dertiger jaren voor fuut en meerkoet bijv. echt naar buiten moest en moeite moest doen om er een te zien te krijgen. Ik kan mij zelf herinneren dat ik als beginnend vogelaar, en dat was omstreeks 1950 in de omgeving van Den Haag, behoorlijk opgewonden raakte bij het zien van een ek-

ster. Als ik tegenwoordig een brief ga posten in de brievenbus die 50 meter van mijn huis staat, kom ik vijf van de tien keer een of meer eksters tegen. Futen en meerkoeten zijn ook een gewone verschijning geworden in onze stadsgrachten en singels. Het is dus duidelijk dat de ekster in een betrekkelijk korte periode sterk in aantal is toegenomen en dat hij de laatste 10-20 jaar ook als broedvogel in het stedelijk gebied is doorgedrongen. De indruk bestaat dat dit kolonisatieproces nog in volle gang is. Met uitzondering van Arnhem en Emmen, beide in het oosten des lands, is er nog erg weinig onderzoek gedaan naar dit verschijnsel (Waasdorp 2000). Het voorgestelde onderzoek zou onze bijdrage kunnen zijn aan het verwerven van meer inzicht in de ontwikkelingen binnen en buiten de bebouwing. Hoewel het werven van deelnemers aan het onderzoek pas in januari van start zal gaan, kunnen geïnteresseerden zich nu al bij mij opgeven (e-mail amvdpoel@xs4all.nl tel. 0294-431308

Referentie: Waasdorp, S. (2000): Broedsucces van eksters in Arnhem en Emmen. SOVON Broednieuws 12: 3-5